

79.

Latvijas
Universitātes
starptautiskā
zinātniskā
konference

Zemes bagātību pētīšanas institūta (1936-1946) materiāli LU Muzejā

Māris Rudzītis, Mag. Geol., LU Muzejs

maris.rudzitis@lu.lv

Viktors Grāvītis (1925–2001)

Vissavienības Jūras
ģeoloģijas un ģeofizikas
zinātniski pētnieciskā
institūta zinātniskais
līdzstrādnieks

Foto: M. Rudzītis, 1989.

V. Grāvīša fonda «Grestes skapis»

- Šo skapi lietojis pedagogs un ģeologs **Jānis Greste Zemes bagātību pētīšanas institūtā**, vēlāk - **Ģeoloģijas un ģeogrāfijas institūta muzejā**. Skapis izgatavots ap 1925. g. Skapī atrodas J. Grestes savāktie materiāli. LU Muzeja Ģeoloģijas kolekcijas, Kronvalda bulv. 4

Pedagogs Jānis Greste (1876—1951)

J. Greste zināms kā kultūras darbinieks, kam ir ļoti lieli nopelni Latvijas pedagoģijā; viņš ir bijis skolotājs un personisks paraugs apmēram 1000 skolotāju. 1961. g. notika liels grestešu salidojums.

J. Grestes skolnieki ir arī Pauls Galenieks, Pāvils Kreišmanis (Kvelde).

Jānis Grete (1876-1951)

1935. g. J. Grete tika atlaists no darba Valsts centrālajā pedagogiskajā institūtā.

1935. gadā J. Silīņa vadītā Skolu muzeja Kurzemes izstādē J. Grete iekārtoja izrakteņu nodaļu, kurā ļoti uzskatāmi parādīja vietējo izrakteņu pētīšanas un izmantošanas nepieciešamību. K. Ūlmanis to atzinīgi novērtēja un drīzumā tika dibināta ģeoloģiska valsts iestāde.

J. Grete pie derīgo izrakteņu ekspozīcijas.
Attēls no LU Muzeja krājuma.

Zemes bagātību pētīšanas komiteja 1936. g.

Latvijas dabas bagātību pētīšanas komitejas pirmā sēde. No kreisās: ģr. Roze, N. Delle, J. Wihtinš, sēdes vadītājs — vizedir. insč. M. Bulle, dir. J. Subans, G. Salnais, J. Greste, J. Gailis un M. Prihmanis.

1936.g. 14. janvārī ar Latvijas valdības lēmumu tika dibināta **Zemes bagātību pētīšanas komiteja**.

Pirmā sēde 24. martā. Greste ir aprakstījis sēdes sākumu, sapulcēšanos, arī visu deviņu pirmo dalībnieku spējas un noderīgumu.

Zemes bagātību pētīšanas institūts (ZBPI) no 1939.g.

Pirmā sēde 1939. gada 9. februārī.

- 1. rindā no kreisās: J. Gailītis, L. Slaucītājs, J. Vītiņš, P. Nomals, A. Bulle, M. Prīmanis, Petrikalns, J. Zubāns;
- 2. rindā no kreisās: G. Vinogradovs, prof. K. Bambergas, R. Jonats, V. Pudovskis, A. Ozols, K. Krūmiņš, (?),
- prof. J. Ēiduks, A. Tramdahs, N. Delle, V. Zāns, Klinklāvs, O. Mellis, V. Tilners, J. Irbēns, J. Grete, M. Miga, (Ģ. Salnais?)
- (O. Birzgaļa foto, LU Muzejs)

Zemes bagātību pētīšanas institūta telpas

- J. Legzdiņa nams Elizabetes ielā 33 dz.3
Uzcelts 1901. gadā, arhitekts Mihails Eizenšteins

Zemes bagātību pētīšanas institūta telpas

Antonijas
(Leona Paegles)
ielā 15a

Institūta nosaukumu maiņa un iekļaušanās LU

Zemes bagātību pētīšanas institūts, 01.1939 līdz 6.1946.

Ģeoloģijas un ģeogrāfijas institūts, no 06.1946 līdz 1965.

Ģeoloģijas un derīgo izrakteņu institūts, no 01.1951 līdz 04.1961. 1959?

Ģeoloģijas institūts, no 04.1961 līdz 19.4.1967.

No 19.04.1967 - **PSRS Jūras ģeoloģijas un ģeofizikas ZPI**.

1979.gadā **Vissavienības jūras inženierģeoloģijas zinātnisko ražošanas apvienību ("Sojuzmorinžģeoloģija")**. 1989.g. Ražošanas apvienības Latvijas ģeoloģijas nodaļa iekļāvās LVU, vēlāk Latvijas Universitātes zinātniskās pētniecības daļas sastāvā.
Universitātē atsākās ģeoloģijas studijas 1989. gadā. pēc pēdējā ģeologu izlaiduma 1952. gadā.

Papildus materiāli (ziņas par institūtu)

Kursīts A. Zemes bagātību pētīšanas institūta darbība. *Latvju Tautsaimnieks*. Nr 13-14, Rīga, 1942, 378–384 lpp.

Zemes bagātību pētīšanas institūta pētnieciskās darbības vispārīgs pārskats. *Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Ģeoloģijas un ģeografijas institūts. Raksti I*. Rīga: LVI, 1947, 15–34 lpp.

Danilāns I. Ģeoloģijas institūts. *Ģeogrāfijas fakultāte 50 gadi*. Latvijas Universitāte. Rīga, 1994. 33, 34 lpp.

Zabele A. Zemes bagātību pētīšanas institūtam — 60. *Dabas un vēstures kalendārs 1999. gadam*. Rīga, "Zinātne", 1998, 225-230 lpp.

Raksti par Zemes bagātību pētīšanas institūtu laikrakstos, žurnālos.

Institūta fotogrāfa Otto Birzgaļa fotogrāfijas – atrodas LU Muzejā.

Papildus materiāli (ziņas par institūtu saistībā ar J. Gresti)

Grestes autobiogrāfiskos tēlojumus, vēstules L. Volkova apkopojusi grāmatās

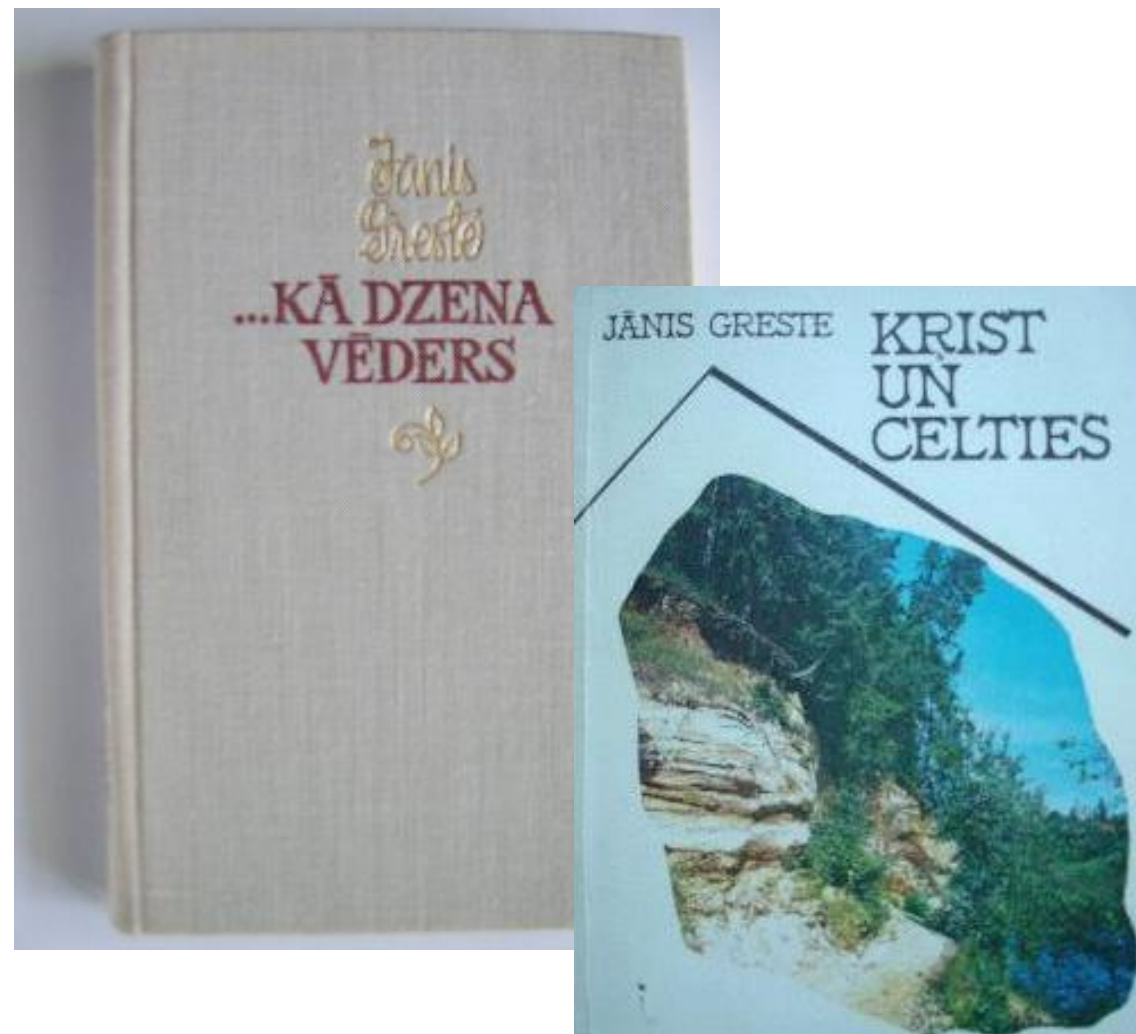
... **kā dzeņa vēders** (1977) un
Krist un celties (1990).

Laikmets un personība 8, 2006, 4-116 lpp.

(Četru rakstu sērija sakarā ar J. Grestes 130 gadiem).

Šeit arī Ilvara Grosvalda dati: līdz 2006. g. publicēti 182 raksti par J. Gresti (bez interneta resursiem).

Publicēti J. Grestes sacerēti 108 raksti. Daudzi dabaszinību un pedagoģisko raksti publicēti periodikā. Sarakstījis 2 grāmatas par Latvijas derīgajiem izrakteņiem (izd. 1937, 1946).

Par J. Gresti un muzejiem

Visur, kur J. Greste dzīvoja vai strādāja ilgāku laiku, viņš veidoja kolekcijas, vāca muzejiskus priekšmetus – relikvijas, uzskates līdzekļus, ko mēdza saukt par muzeju. Mainot dzīvesvietu (Smiltene, Valmiera, Pēterburga, Rīga, Jelgava, Rembate, Kuldīga), karos un ugunsgrēkos daudzi krājumi gājuši bojā. Kopā ap 16 «muzeju», Nozīmīgākie - Skolotāju savienības muzejs (Rakstniecības), Skolu Muzejs, Latvijas derīgo izrakteņu (Dabas Muzejs).

Grestem bija ļoti ievērojama papīra naudas kolekcija, tika demonstrēta izstādēs.

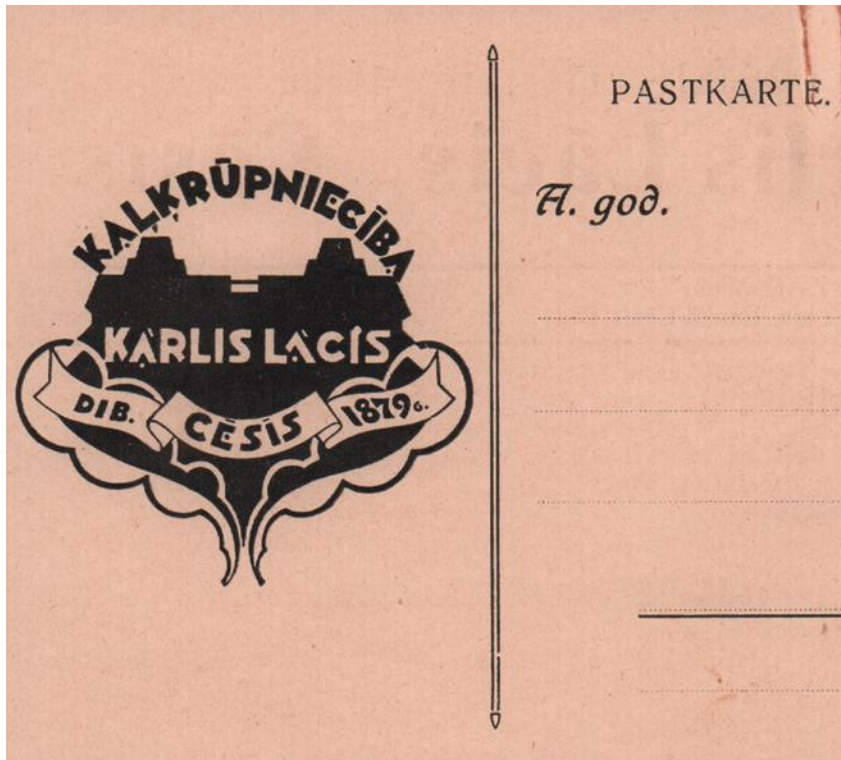
Suvenīru / Relikviju vākšana: Greste ieguva kastes vāku, ko Rainis izmantoja kā planšeti, R. Kaudzīša tintnīcu, rakstnieku rakstāmpiederumus, rokrakstu paraugus, vēstules. A. Brigaderei – lūdza nodrukātā darba nevajadzīgo manuskriptu sadalīt pa lapām, lapas parakstīt ar datumu un dāvināt skolotājiem kā «vērtīgu mantu» – t.i. suvenīru, memoriālu priekšmetu, relikviju.

Pēckara laikā: ideja par izkliedēšanu. Vismaz labākos, vērtīgākos sacerējumus ar rakstāmmašīnu vairākos eksemplāros, ko uzglabāja 4 vietās.

Institūta paveiktais: Ražotāju un izejvielu patēriņa noskaidrošana.

Aptaujas anketas, vēstules, aprēķini.
Māls, smilts, kaļķrūpniecība, kūdra,
būvakmeņi. Kopsavilkumi, salīdzinājumi ar
citām valstīm.

Att.: Komiteja iesūtītie materiāli no Cēsu
kaļķu cepļa. LU Muzejs.

Jaunās 10 latu kases zīmes krāsa no Latvijas krāsu zemēm (okera)

- Ko slēpj mūsu zeme? 1937.05.07 Atpūta. Ģ. Salnais, Zemes bagātību pētīšanas komitejas sekretārs

«Mūsu vietējā krasu zeme — okers atrodas ļoti daudzās vietās, kaut gan atrodnēs nav bagātas un trūkst gaišo okeru. Tomēr pēdējā laikā dažas krāsu šķirnes mūsu rūpniecība jau eksportē. Mūsu zemes krāsas nav tikai derīgas „sienu” krāsošanai, tās var lietot arī ļoti smalkos darbos, kā tas redzams no mūsu pašu Valstspapīru spiestuvē iespiestām jaunajām desmitlatu zīmēm. Par šādām iespējamībām vēl neilgi atpakaļ valdība pilnīgs skepticisms.»

1. Ciprals gabalos pieminekļus:

Kodes piem. - apasā no Līdāni rīsa Allāzu.

Paviam matuāls ap 15 m³!

Mauslunras Jullas mīto.

Ja tas dus gabalos - aiziet sēmbas ap 20-25%

Ja figūras - tad - 50%.

Raunas piem. no vietējā granīta Raunas pag.
akmens bij' ap 18 m³ līdā. Gzmaulāto 15 m³.

Jared 3 1/2 mēsm.

Jaimunras B 40.

Mauslunras Zemdega.

Figūrai vajadzēja ap 19 to ar 2 parbrānējam

Velu tēpm. Skilom. pa gānu ceļu.

2 1/2 pa līdālu. Jiemā uz sēgēm.

Brāns kā ar regorām.

Kirlielāto klēt' - Kalpakam. ap 20 to

Veda 4 skilom. Jiemā. Pārī bermēstā pa ledū.

Lūku pa ledū!

Saeist kōrtis. nolūt mīdo - nosaldēt.

Jaldāšana vīkās nedēļu. Kart koks resnūmo

Karti no kā it 1/2 p.

Veda tikai ar zirgiem! Vajadzēja 22 zirgi.

Vīdāgalas kapētā - figūra no vīdā galā

Kalpāna piemē. aumūs - Mešanupagum. Norikare pag.

rodējs. Uz Vīdāpēni un agr. Vīdē skas robežas.

Robēzāumus. Skilom. no Kalpaka mājas.

Kalpaks spēlējs uz ceļmeņa vajāli.

Kurūnājs vīrsu ngum. Druosau sakoz ājis

Alus vīdā galā. Vīdā vīdā galā.

Kopsavilkums datiem par lielākajiem akmens pieminekļiem Latvijā

No kurienes akmens, cik liels, mākslinieks, skulptors u.c. dati.

Pārvadāšana – ziemā ar slēpēm, zirgiem, pa mākslīgi uzbiezinātu ledū.

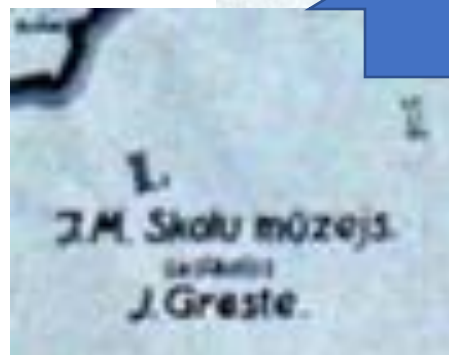
Izmaksas, derīgais tilpums.

Kalpaka, Raiņa, Blaumaņa,

Karavīru pieminekļi Raunā, Liepā.

LU Muzejs.

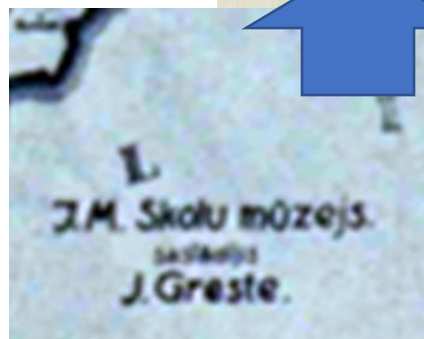
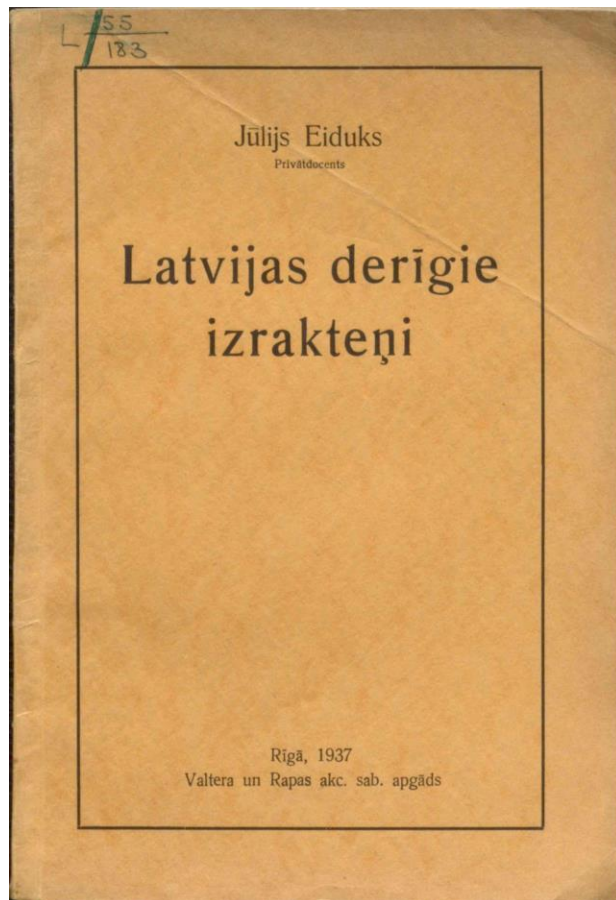
J. Grestes grāmata «Latvijas derīgie izrakteņi» 1937

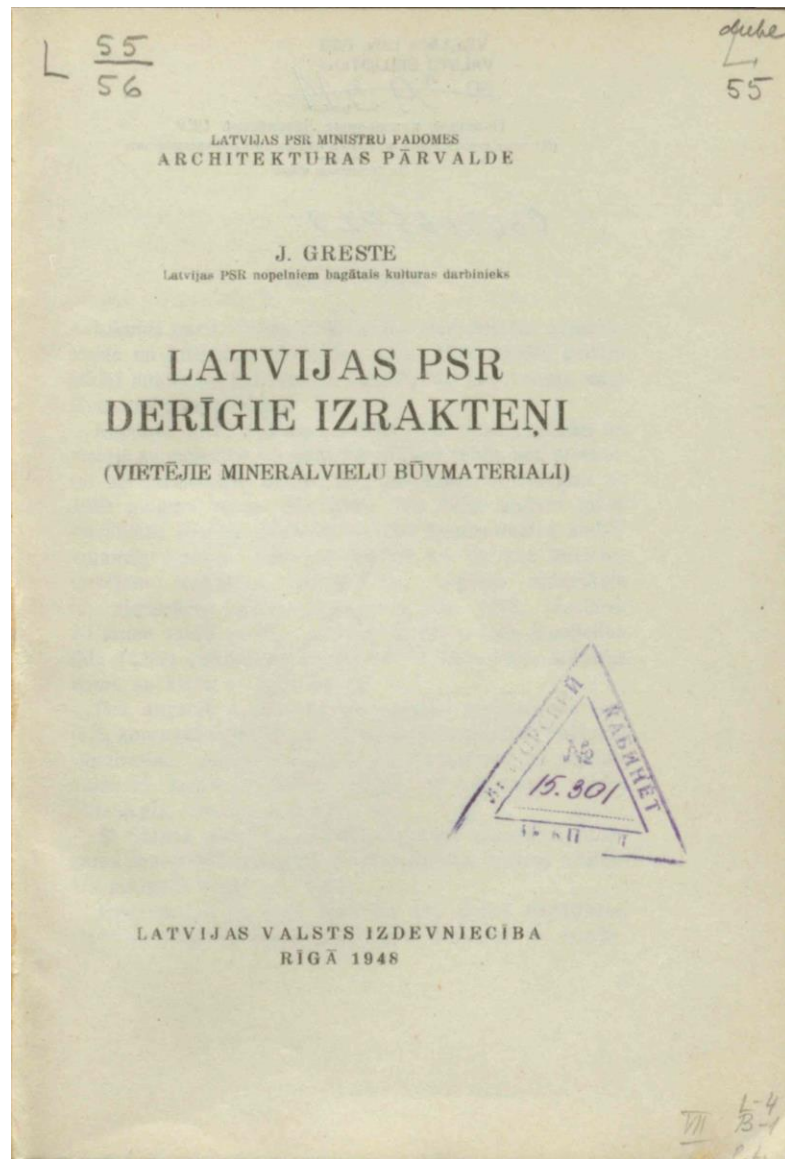
J. Eiduks (Arī institūta darbinieks)

«Latvijas derīgie izrakteņi»

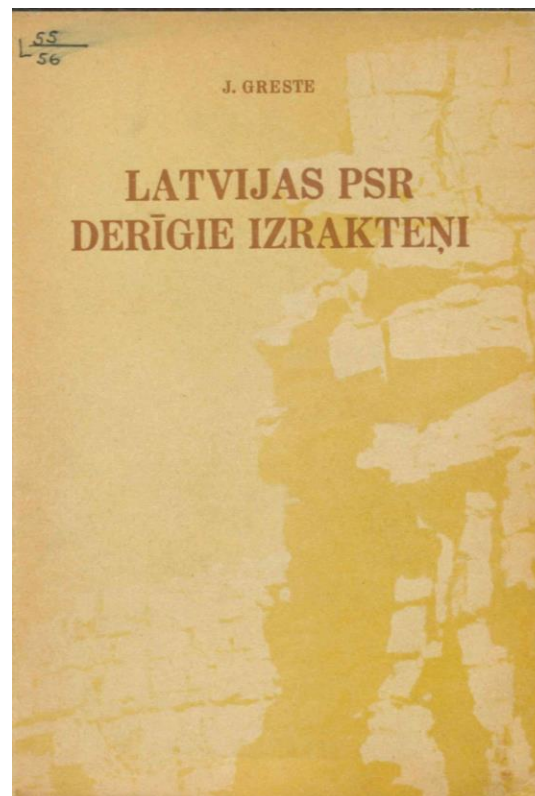
1937

Abās grāmatās izmantota J. Grestes Skolu muzejam sastādītā karte.

Latvijas PSR derīgie izrakteņi. J. Grete, 1948

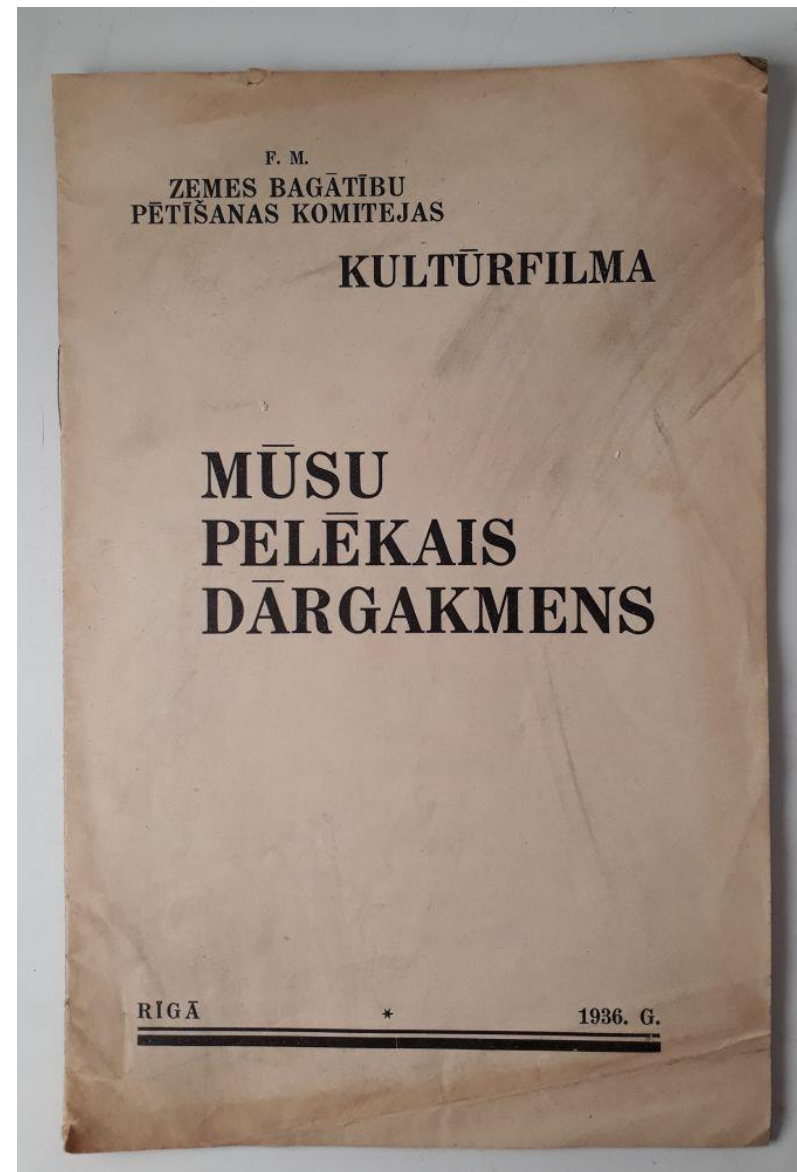
Zemes bagātību pētīšanas komitejas kultūrfilma "Mūsu pelēkais dārgakmens".

Zemes bagātību pētīšanas komitejas
kultūrfilma "Mūsu pelēkais
dārgakmens".

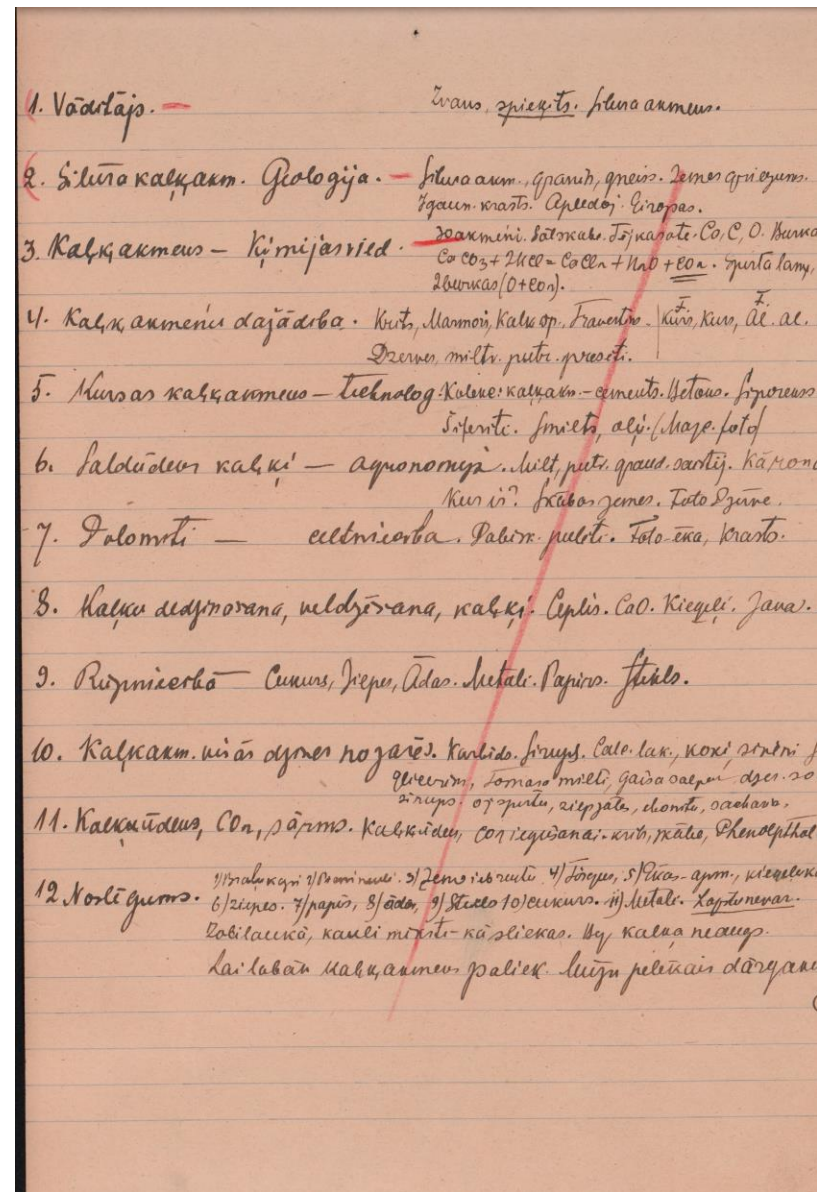
J. Grestes scenārijs, braucieni uz
filmēšanas vietām, gatavošanās,
iesaistīti I. Sīlis, J. Eiduks.

Režisors Voldemārs Pūce.

Filma 1937.g. ieguva 1. vietu,
apsteidzot A. Rusteiķa patriotisko
filmu.

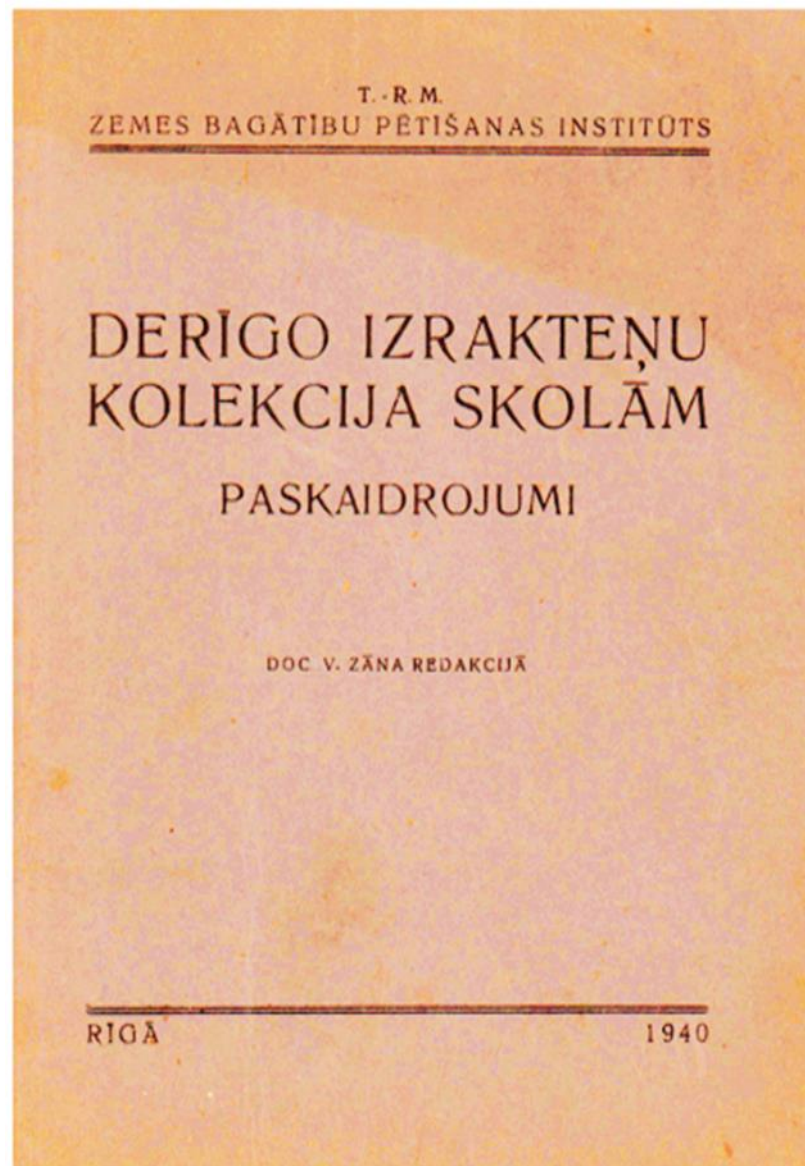
- Pēc filmas uzņemšanas pēc tā paša scenārija J. Greste organizēja uzvedumus vairākās Rīgas skolās. Iespējams, arī radioraidījumu.
 - Skolnieki lasīja tekstu, demonstrēja iežus, uzskates līdzekļus, portretus, shēmas.
 - Att.: Uzveduma plāns.
- LU Muzejs

Derīgo izrakteņu kolekcija skolai

Nestandarta
vitrīna
LU Muzejā

Visām skolām izsniegs derīgo izrakteņu kolekcijas

Zemes bagātību pētīšanas institūta konsultants J. Greste vakar plašākā sanāksmē referēja par vietējo derīgo izrakteņu kolekciju pagatavošanu skolām. Skolu vajadzībām sakārtotajās kolekcijās parasti novieto pārāk sīkus paraugus, kas skolēniem nevar dot vajadzīgo priekšstatu par attiecīgā izrakteņa (akmens, ieža) izskatu un īpašībām. Institūts sakārto kolekcijas ar 55, 72 un 250 prāviem paraugiem katrā un novieto tos glītās kastēs. Kolekcijas skolām izdala Izglītības Tautas Komisariāts. Daudzi skolotāji griežas tieši pie institūta, kas atsevišķu izrakteņu paraugus izsniedz bez maksas. Jāgādā vienīgi par iesaiņošanas materiāliem. Skolu pārvaldes priekšnieks b. J. Lieknis uzsvēra, ka Izglītības Tautas Komisariāts sagādās līdzekļus plašai skolu apgādei ar izrakteņu kolekcijām un tamī. mācības līdzekļiem. Šo apgādi veiks trieciena tempā, lai panāktu to, kas nokavēts plūtokrātiskās valdības laikā. Centīgākos skolniekus — izrakteņu vācējus, apbalvos. Sanāksmē ieradās Izglītības Tautas Komisāra vietnieks b. J. Jansons, pamatskolu inspektori, skolu vadītāji, universitātes pārstāvji un skolotāji.

Derīgo izrakteņu kolekcija skolai

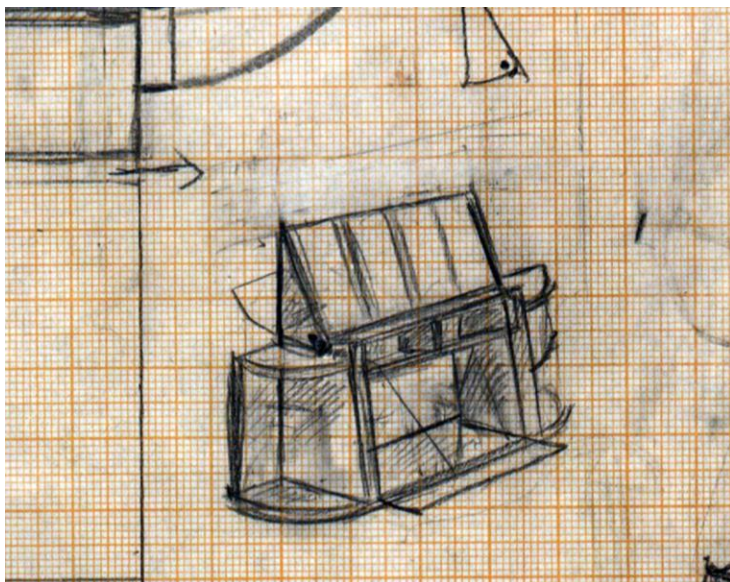
- Informācija
par
kolekcijām
1940. g.
laikrakstā
Padomju
Latvija

Derīgo izrakteņu kolekcija skolai

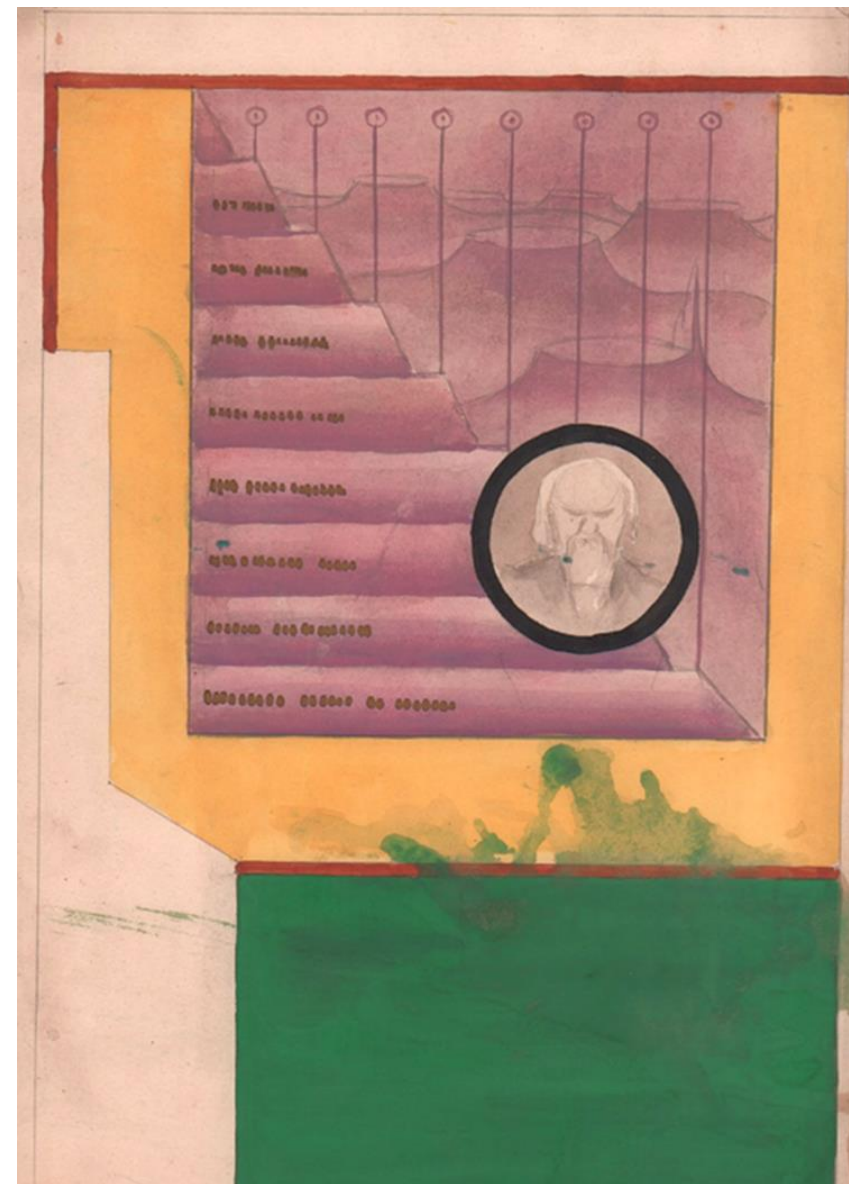
Kolekciju izsniegšanas žurnāls LU Muzejā

Valsts un Ministru Prezidenta Dr.Kārļa Ulmaņa ziedotās 200 izrakteņu kolekcijas izsniedzamas sekošām skolām:					
Nr. p.k.	Skolas nosaukums	Skolas adrese 1939/40.māc. g.	Skolas pārzinis 1939/40. māc. g.	Izsnieg- šanas datums	Pilnvarojums
<u>Rīgas pils. I iecirknis.</u>					
1.	Rīgas pils.Zemitāna (9./p-sk.	Rīgā,Krimuldas 2a.	J.Šēniņš	6.II 40.	
2.	" " Čiekurkalna(10./p-sk.	" Čiekurkalnā I l.53.	P.Džindža	25.I 40.	
3.	" " J.Poruka (18./p-sk.	" Gaujas ielā 23.	P.Ducmanis	6.II 40.	
4.	" " A.Dombrovska(29.)p-sk.	" Vecmgr.Baznīcas 21.	J.Rācenis	2.II 40.	
5.	Valsts parauga p-sk.	" Skolas ielā 32.	Fr.Jansons	9.2. 40.	

Ekspozīcijas muzejā, izstādēs

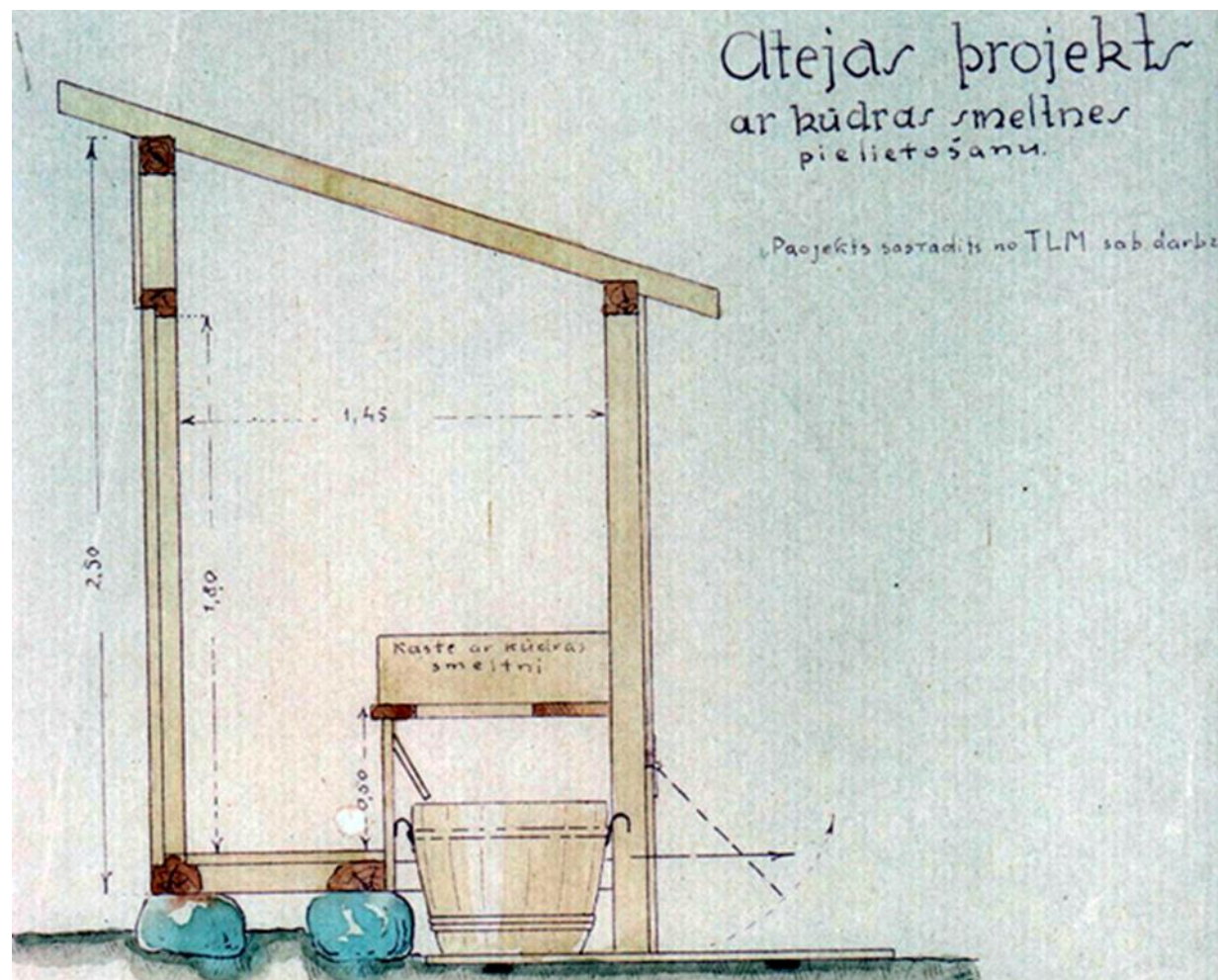
Plakāta un
vitrīnas skices.
Autors nezināms.
Zināms, ka dažos
darbos bija
iesaistīts dizaina
speciālists, vēlāk
ergonomikas
speciālists
Roberts Drillis.
LU Muzejs

Ekspozīcijas muzejā, izstādēs

Ateja ar kūdras smeltnes
pielietošanu, daudz
higiēniskāka un ekoloģiski
nekaitīgāka, kā tās, ko
joprojām šur tur izmanto.

Izstādei paredzēts rasējums,
autors nezināms. LU Muzejs

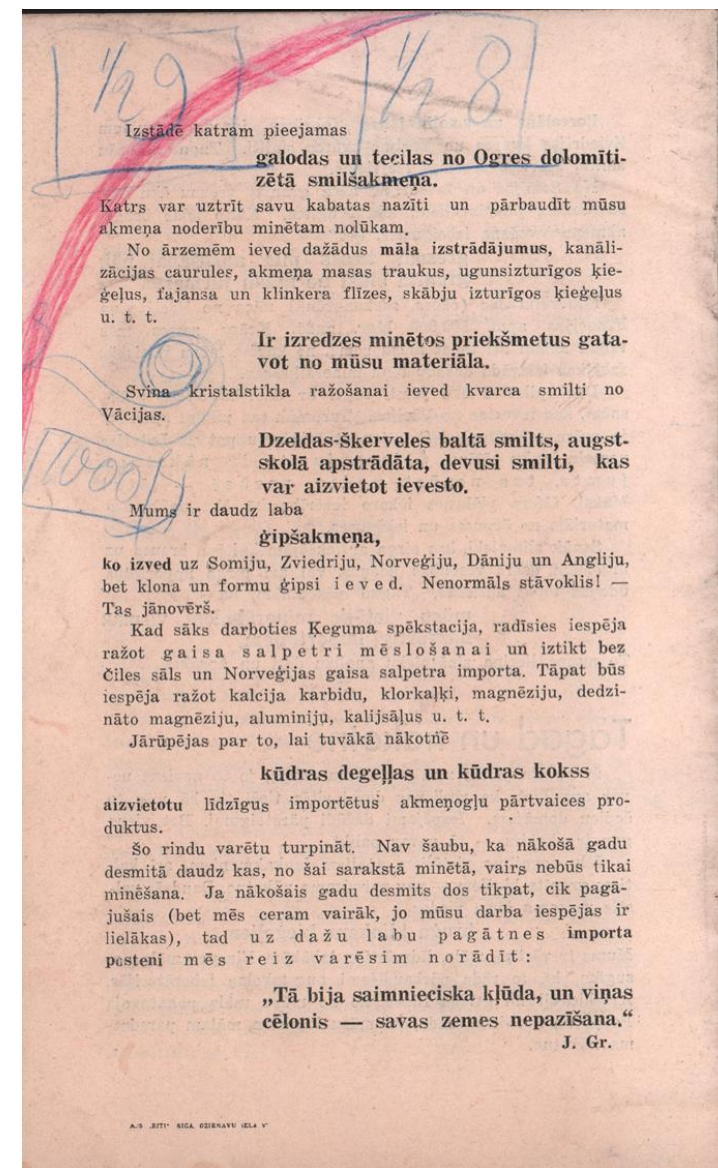

Ekspozīcijas muzejā, izstādēs

Zemgales Izstādes prospekts, J. Grestes veidots (un sakrāsots). Attēlā 2 lappuses no 8.

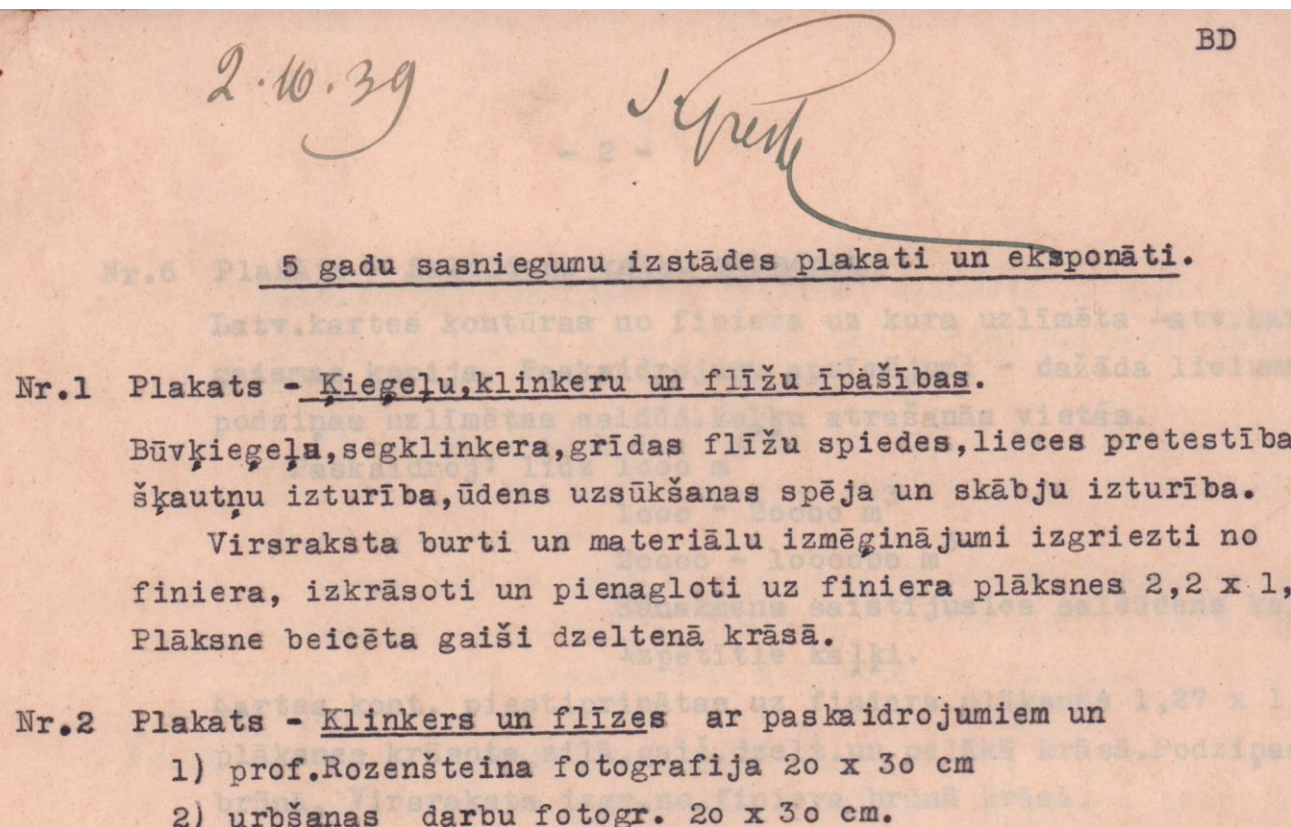
Teksts par Latvijas derīgo izrakteņu izmantošanu beidzas ar «J. Gr.»

LU Muzejs

Ekspozīcijas muzejā, izstādēs

- J. Greste.
Izstāžu
gatavošanas
piezīmes.
LU Muzejs

Prof. doc. J. Vidurs.

- 1) Māls
- 2) Klinkers
3. Smiltis.

Prof. Tramdačs: 1) Burakneči

arch. Klinkers
Cipulis
Sankensalms.
Blumbergs.

Prof. Komars Kūdra

Doc. O. Lellis Dr. rūda, krāsu jēme.

1) Lomonova atradnes Latvijā: (prie	
2) " " " " (prie	

Doc. Zāns. Bruņoģe

Doc. Delle Ģeoloģija.

J. Vilins: Saldus d. kalni.

1) Latv. karte ar S. at. 1919.	4) 2
2) " " " 1935.	5) 1
3) " " " 1939.	6) 1

Ģeofizika Slavostaj's

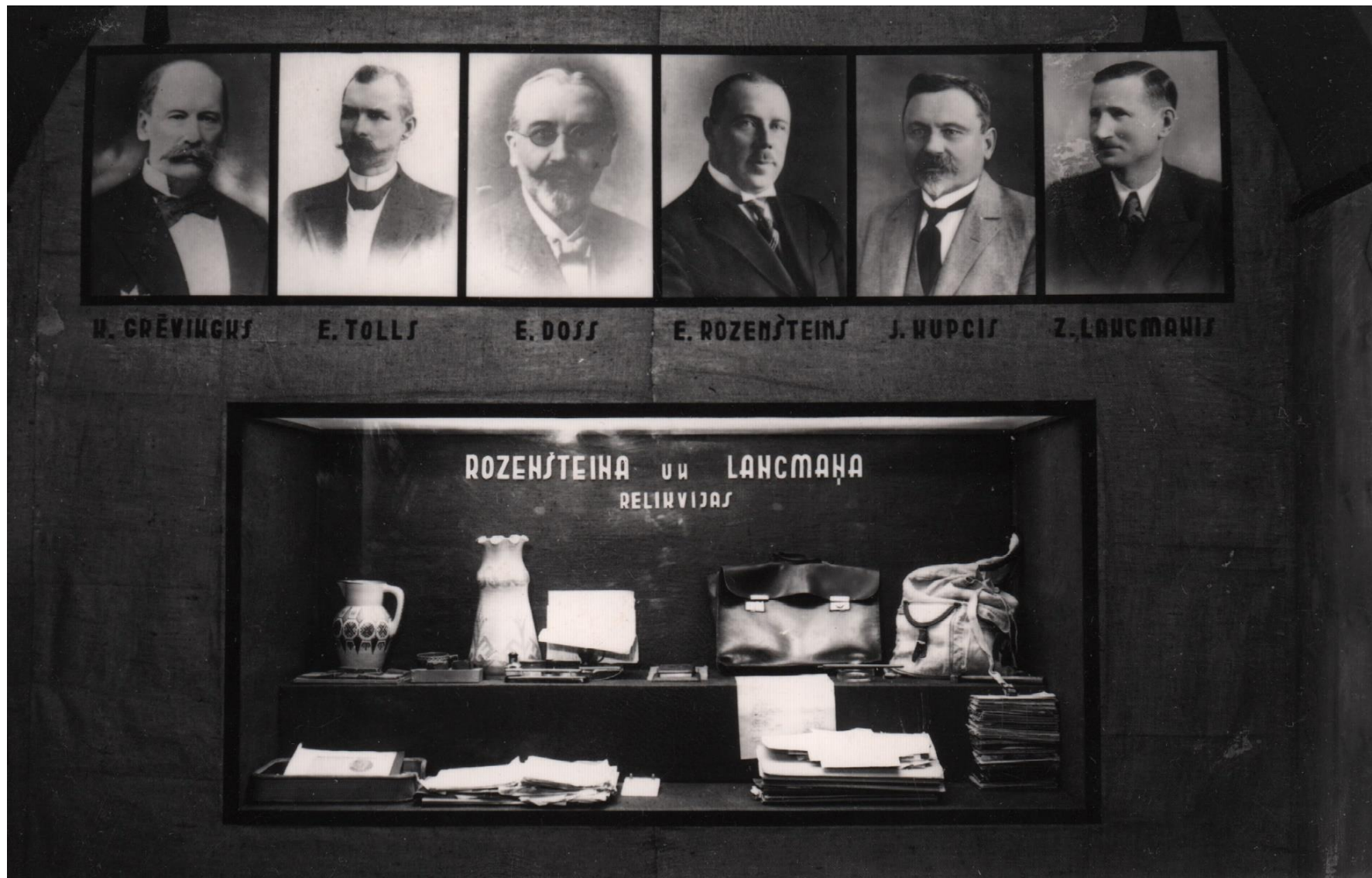
Bēz muiž. kalns.

1) Karte - Derigā i. p. atēni. atrodas.

Partija rez.

Jakuba " Ģeogr. prof. Lalejs la. 1939.

1) Ģeogr. prof. Lalejs la. 1939.

Ekspozīcijas muzejā, izstādēs

Ekspozīcija
Latvijas izcilākie
ģeologi.
Autors J. Greste.
Foto O. Birzgalis.

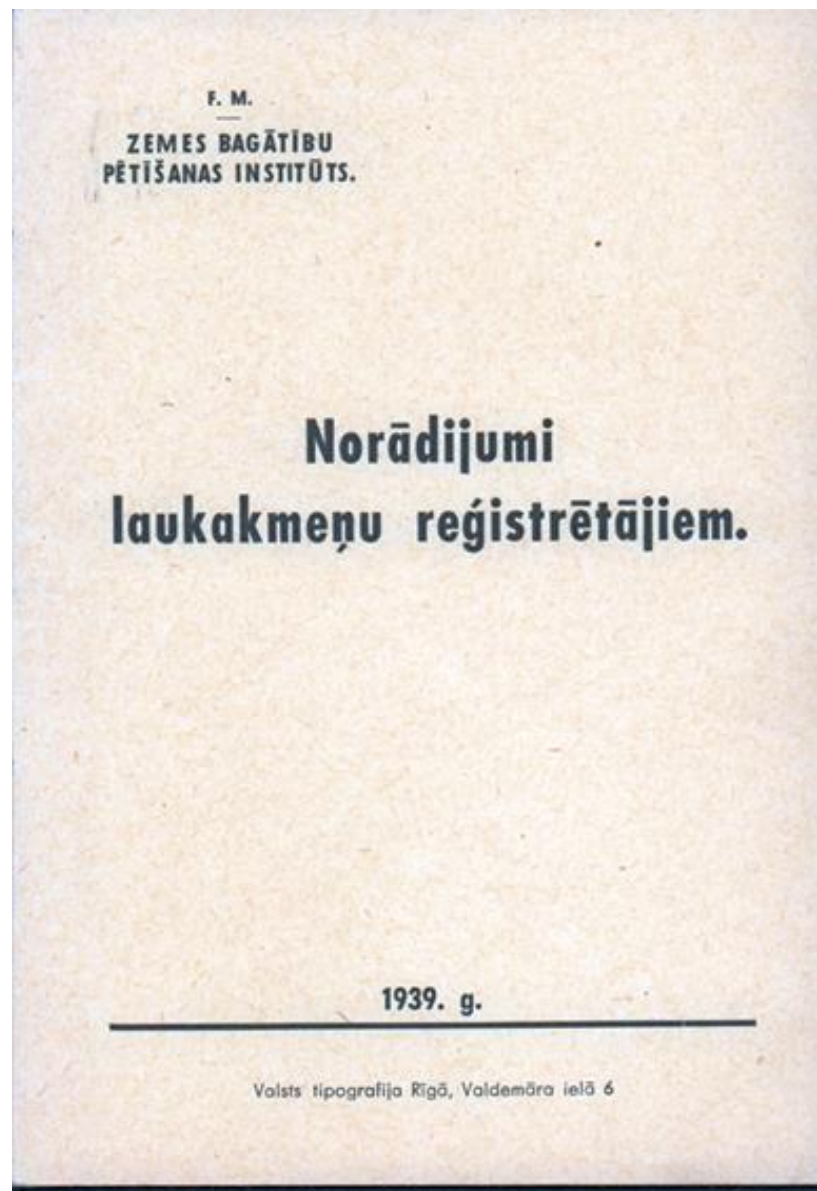
LU Muzejs

Lielo laukakmeņu uzskaite

1939.g. J. Greste
organizēja
laukakmeņu uzskaiti
iesaistot pierīgas
skolas.

Norādījumu grāmatiņa.

LU Muzejs.

Tiesu pils, būvēta 1936-38

Pēc J. Grestes ieteikuma,
fasādes apšuvums un detaļas
veidotas no vietējā granīta.

- Ēkas otrā kārtā tika pabeigta
20. gs. 50-to gadu beigās,
saglabājot pirmās kārtas
arhitektonisko veidolu. Tika
izbūvētas piebūves Tērbatas
ielas pusē un pie Elizabetes
ielas.

Finanšu ministrija Smilšu ielā

- Apdare, pēc J. Grestes ieteikuma – no Rembates smilšakmens.

Kalm 70-6 2

Lūgums

Lūkšana ar lūgumu 8.7.41 par darbu uzdevumu
 gūstot pētījums ar sēdu par lūgumu un paskaidro-
 jumu.

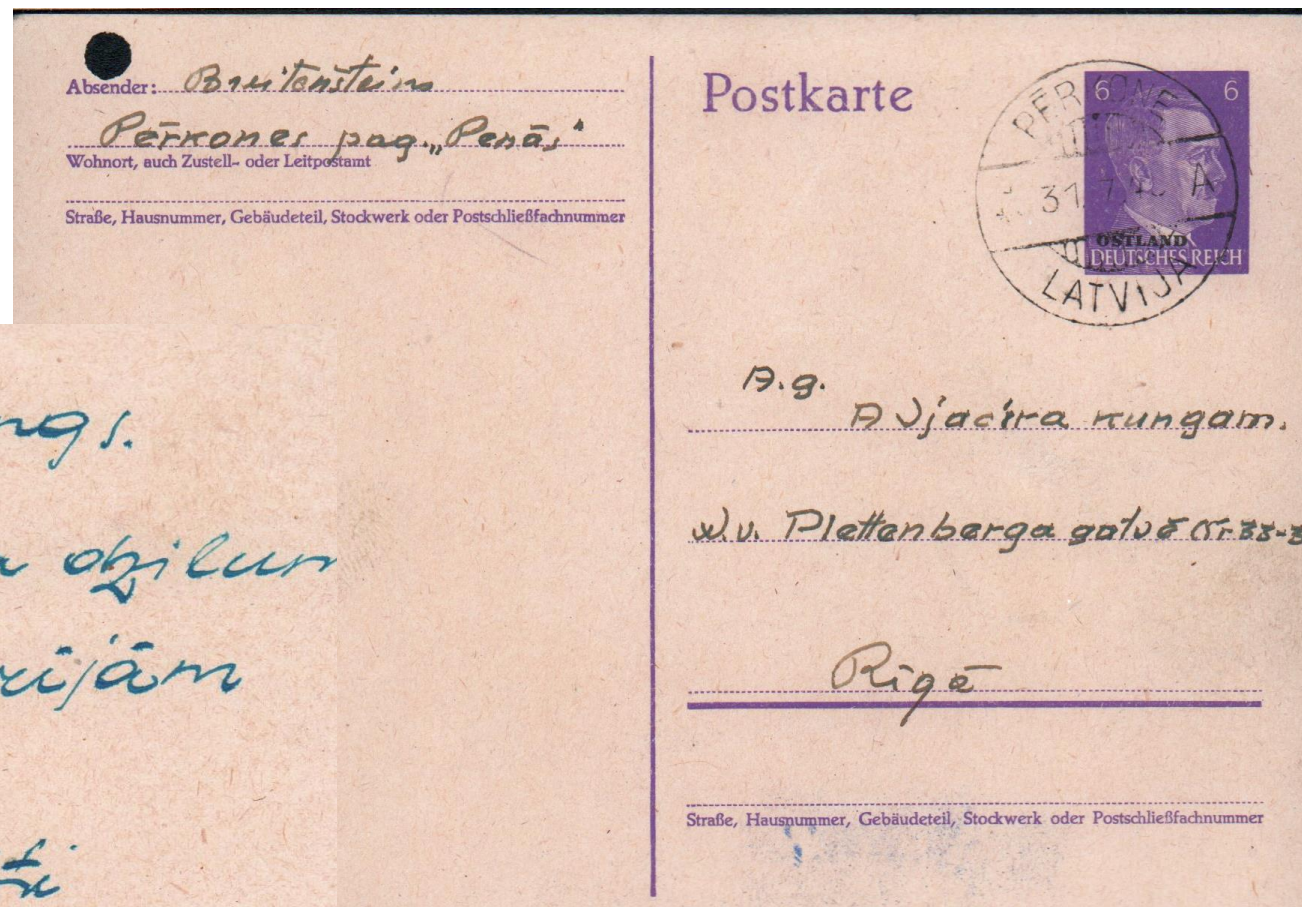
Tā ka Zemkopības ministrijums - (20+40) 60 kolekcijas
 nav pabeigta, tad lūgumu ^{lūgumu} atļauti noberst sodarbu
 • neskatoties 2.11.1941. Jokiņesta un - sapulcē - nere-
 fektējot uz kaut kādu atbilstu
 Esmu ienācis tā, ka ^{visi} mūsu darbs ir veidots un
 atlika galvenā kārtā mūsu darbs. Tā ka šis pētījums
 2. Jaukums - lūgums un vēl otro - teiksim: Saņem, ^{ko mēs atbilstoši} tad
 pagaidām nekādu virsma spēku ar nevajaga. Tā ka
 man palikt visu laiku pēdējo nav no jēmas, jād iebrauc
 • Bija darbs, kas nedēļa, lai
 jūlija mēnesī ^{un neraugoties} par halinātu krājumu papildināšanas, gadā ^{to}
^{apstākļi} neatkārtoti no tā, vai un kam tas kādreiz būs vajadzīgs.
 Manas nāvējošas
 Tā ka par darbu laiku 2.11.1941. mēs atbilstoši
 šis izmantojot, tad
 Pēc iebraucam pēdējās darba nedēļā, lai palīdzētu
 pabeidzti darbu, kas tas būs vajadzīgs. ^{šis lūgums} ir
 Paskaidrojam darbu mūsu ^{lūgumu} lūgumu - neraugoties
 Pirms lab. atbilstoši nodaru kanceļijā šīs vēstules - Esu,
 šis gūstot darbu. Lūgums šīs vēstules nozīmēt,
 jo šūnā nāvējošā darba šīs fabrikas ierakstus un
 izsūtīt materiālus.

J. Grestes vēstules melnraksts

- Institūta direktoram. Lūgums ar paskaidrojumu - atļaut pabeigt Zemkopības ministrijai apsolīto 60 kolekciju sagatavošanu. Pēc atbrīvošanas no darba institūtā. Bez atlīdzības.

ZBPI darbi kara laikā

Cierv. A. Vjacira kungs.
Līdzoju, ka urbuma dziļums
ir 125 m. 4. I 43. izdarījam
atsūkņošanu.
Jaunam krotītā
Pērkoni 6/I 43. mīstara uzdevums:
V. Lujnieks

Sarakste. LU Muzejs.

ZBPI darbi kara laikā

- Urbšanas dokuments
LU Muzejs.

Vēlāk Ilja Mamantovs dzīvoja
ASV, bija tulks.

Sastādīja krievu-angļu tehnisko
terminu vārdnīcu pirmajam
starptautiskajam kosmosa
lidojumam Sojuz-Apollo.

Tulkoja materiālus lietā par
atentātu pret R. Kenediju. (L.H.
Osvalda sievas liecības.)

ZEMES BAGĀTĪBU PĒTĪŠANAS
INSTITŪTS

Derīgo izrakteņu un ģeoloģijas
nodaļa

Urbšanas darbu uzdevums Nr.

Nozare: *Inženierģeoloģijas*

Pētījumu darbu a) rajons: *Sab. lē*

b) nōzares vadītājs: *I. Mamantovs* c) ģeologs: *H. Saurcka*

Urbšanas darbu uzsākšanas laiks: *5. jūlijs*

U R B U M U

V i e t a	skaitis	dziļums	minimālais caurmērs	urbšanas veids
<i>Pēc pam. lē. norādījuma</i>	<i>4</i>	<i>ap. 15 m.</i>	<i>3 col.</i>	<i>rokas</i>

Urbumu mērķis un ar to saistītās sevišķās prasības, kā seržu iegūšana, ūdens limeņu mērījumi un uzstādīšana, atsūknešana, temperatūras mērījumi, urbumu izveidošana, atsevišķu ūdens horizontu noblīvēšana, urbumu likvidācijas veids u. taml. *paraugu iegūšana un ūdens paraugu ņemšana*

1944. g. „*5. jūlijs*”

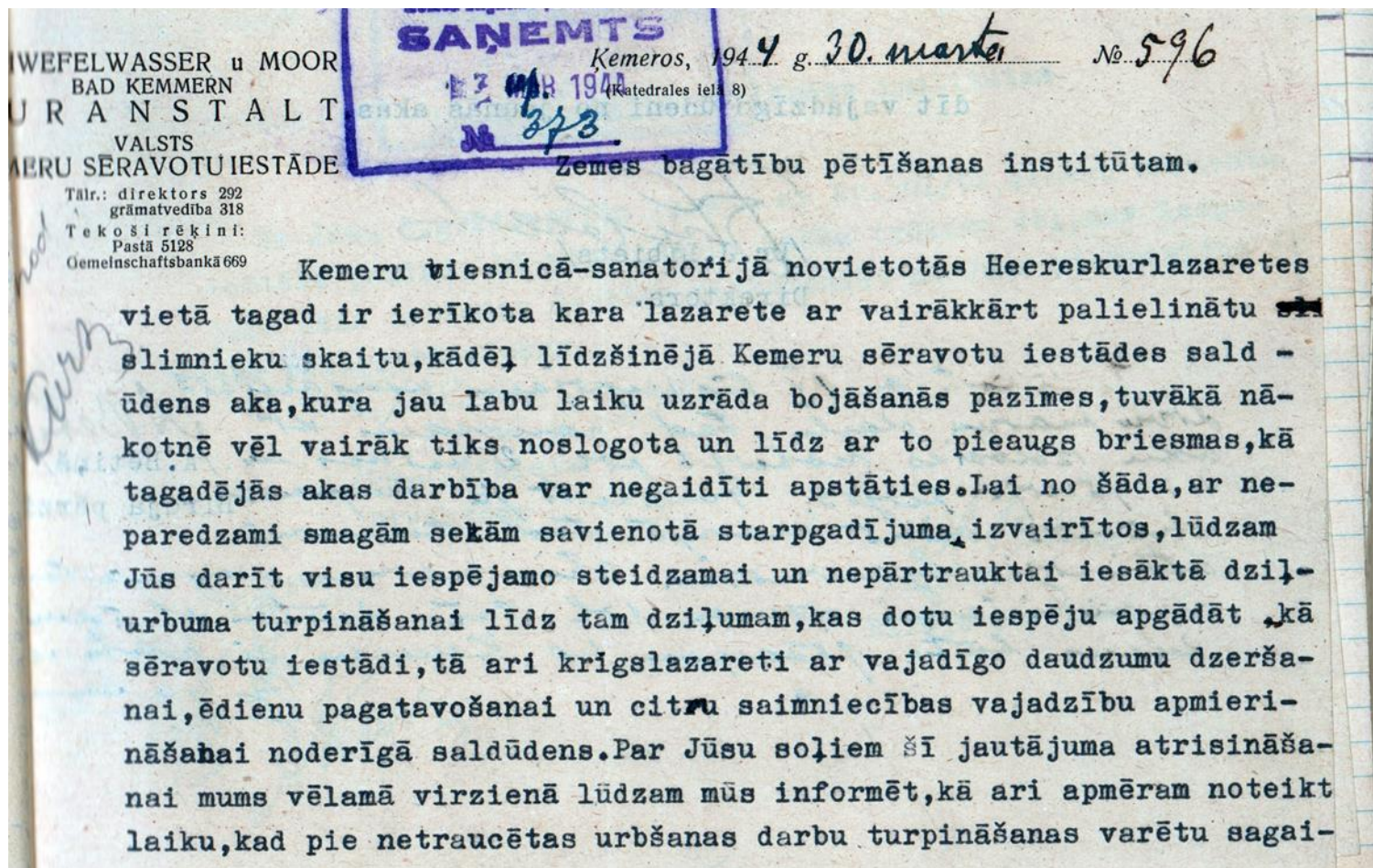
(Derīgo izrakteņu un ģeoloģijas nodaļas vad.)

Urbjēdīce *rokas* meistars *T. Baumanns*

Motors */* palīgs

Sūknis */* strādnieki

ZBPI darbi kara laikā

Urbumi pie Ķemeru un Grobiņas. Urbšanas meistara J. Breitenšteina vēstules ar apstākļu izklāstu – strādniekus piekomandē vācu iestādes, bet tie ir slinki, vāji, turklāt trūkst apģērba un apavu. Vēlāk arī tīfa uzliesmojums. LU Muzejs.

Latvijas pašpārvaldes viedoklis par
leģionu Latvijas ģenerālkomisāram
un varas iestādēm.

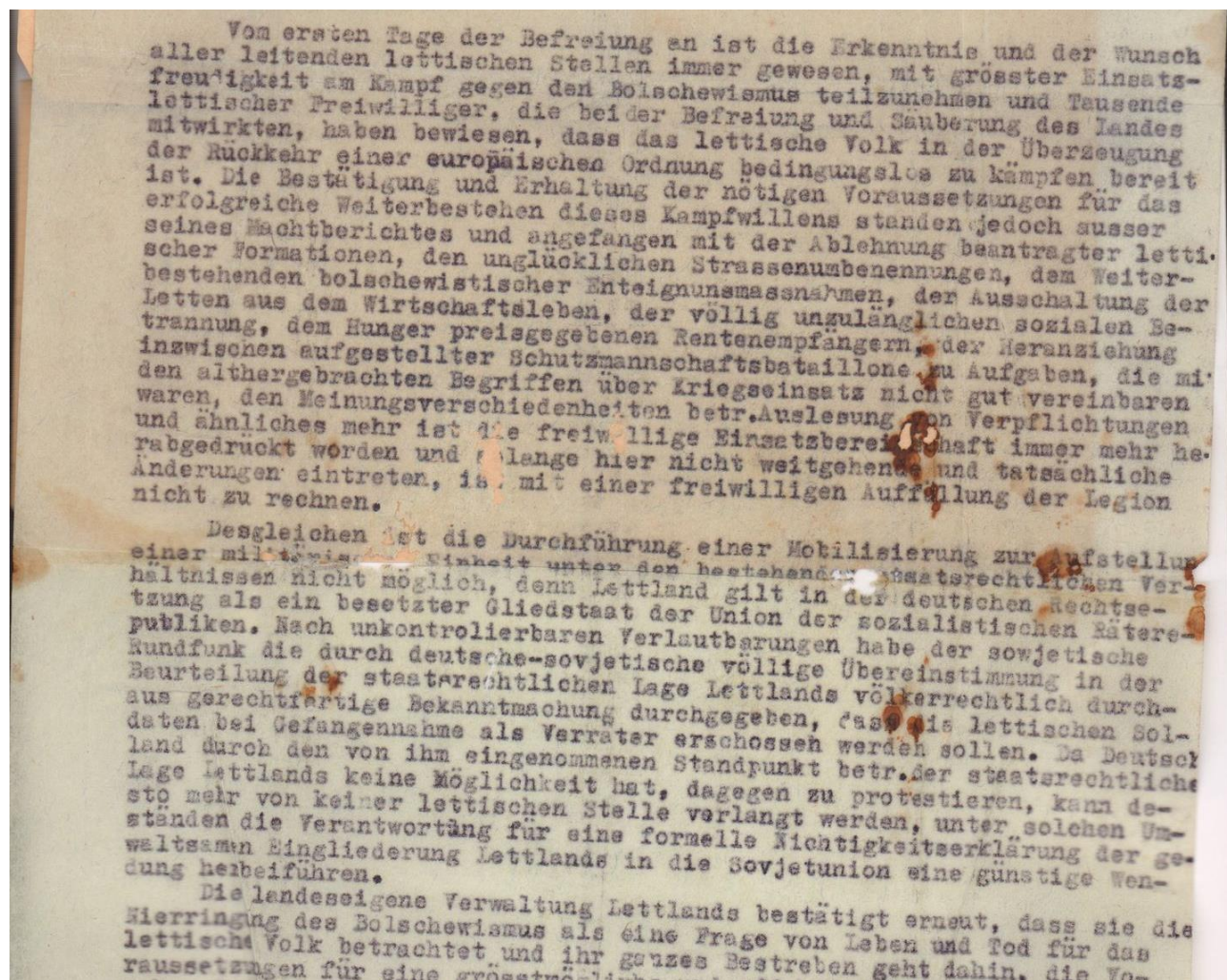
Par to, ka «latvieši jau no
atbrīvošanas dienas ir bijuši dedzīgi
atbrīvot zemi no boļševikiem, bet
dažādas apspiedošas un
neveiksmīgas darbības šo
entuziasmu ir noslāpējušas un ar
brīvprātīgu leģiona aizpildīšanu
nevar rēķināties.»

ZBPI bij. darbinieks, ķīmiķis Mārtiņš Prīmanis
1940. g. atcelts no LŪ rektora amata, bet
Paškevics viņu apstiprināja par LVU profesoru.
1940. g. nogalē «repatriējās» uz Vāciju, 1941.
atgriezās kā Rīgas Universitātes rektors.

1942. gada 9. maijā Latvijas ģenerālkomisārs O.-H.
Drehslers iecēla pašpārvaldes ģenerāldirektorus.
Viens no sešiem - Izglītības un kultūras
ģenerāldirektors, bija M. Prīmanis.

LU Muzejs.

ZBPI kara laikā

Pēckara gadi

Uzaicinājums
 piedalīties sēdē.
 LU Muzejs.

LPSR TKP
ZEMES BAGĀTĪBU PĒTĪŠANAS
INSTITŪTS

ИНСТИТУТ ПО ИССЛЕДОВАНИЮ
ПОЛЕЗНЫХ ИСКОПАЕМЫХ
при СНК Латвийской ССР

№ 1440 RĪGĀ, KIROVA IELĀ 33-3 1945. g. 23. jūlijā
Tālr. 3135

Jānim G r e s t e m, Mūzeja pārzinim

Laipni lūdzu Jūs ierasties 1945.g.23.jūlijā plkst.9. Kirova
ielā 33 - 3 uz institūta p a d o m e s sēdi.

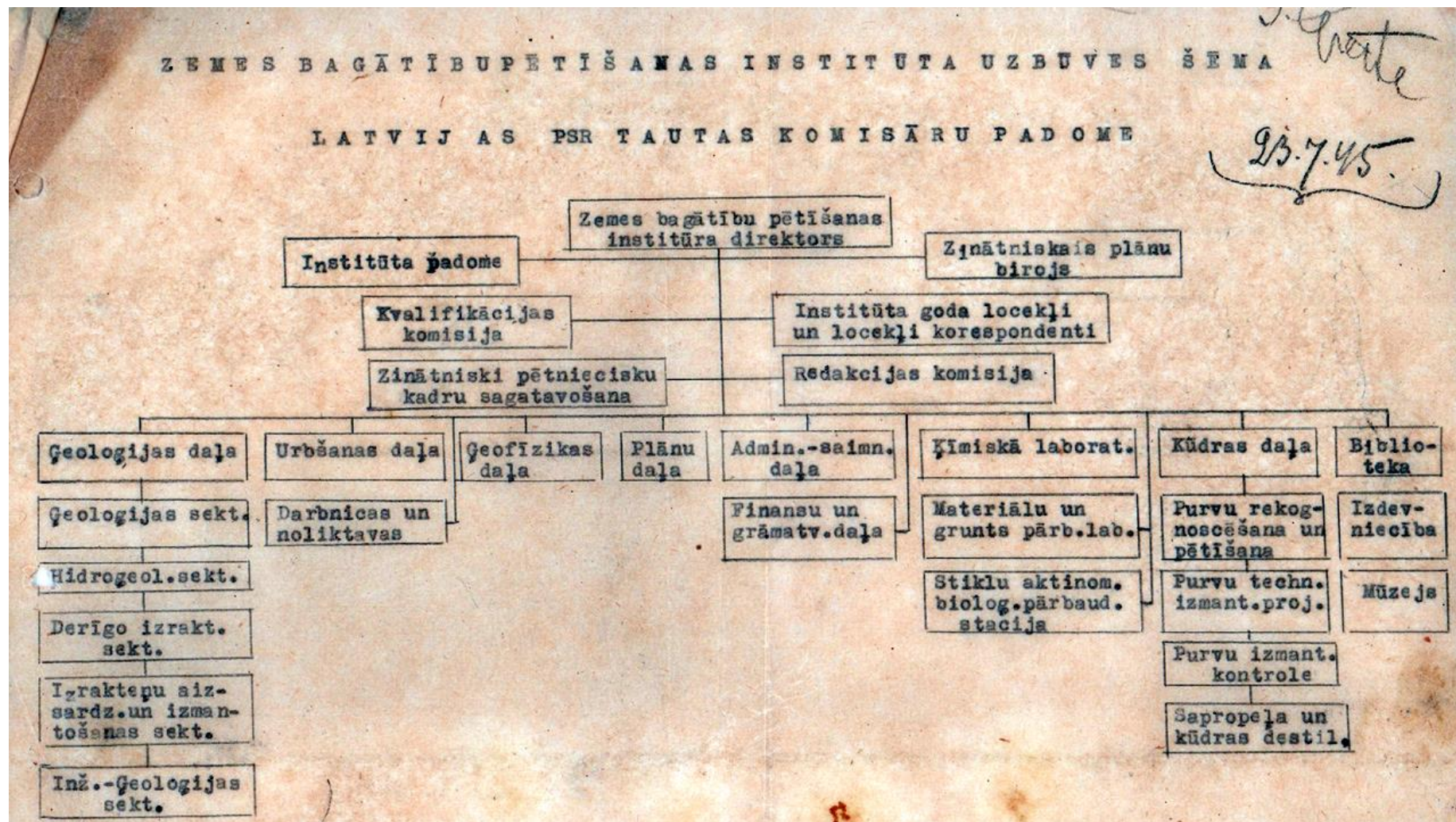
Dienas kārtība: 1) Institūta iekārta
2) 1945.gada darbības plāns

Pielikumā: Institūta uzbūves šēma.

Direktors (J.Irbēns)

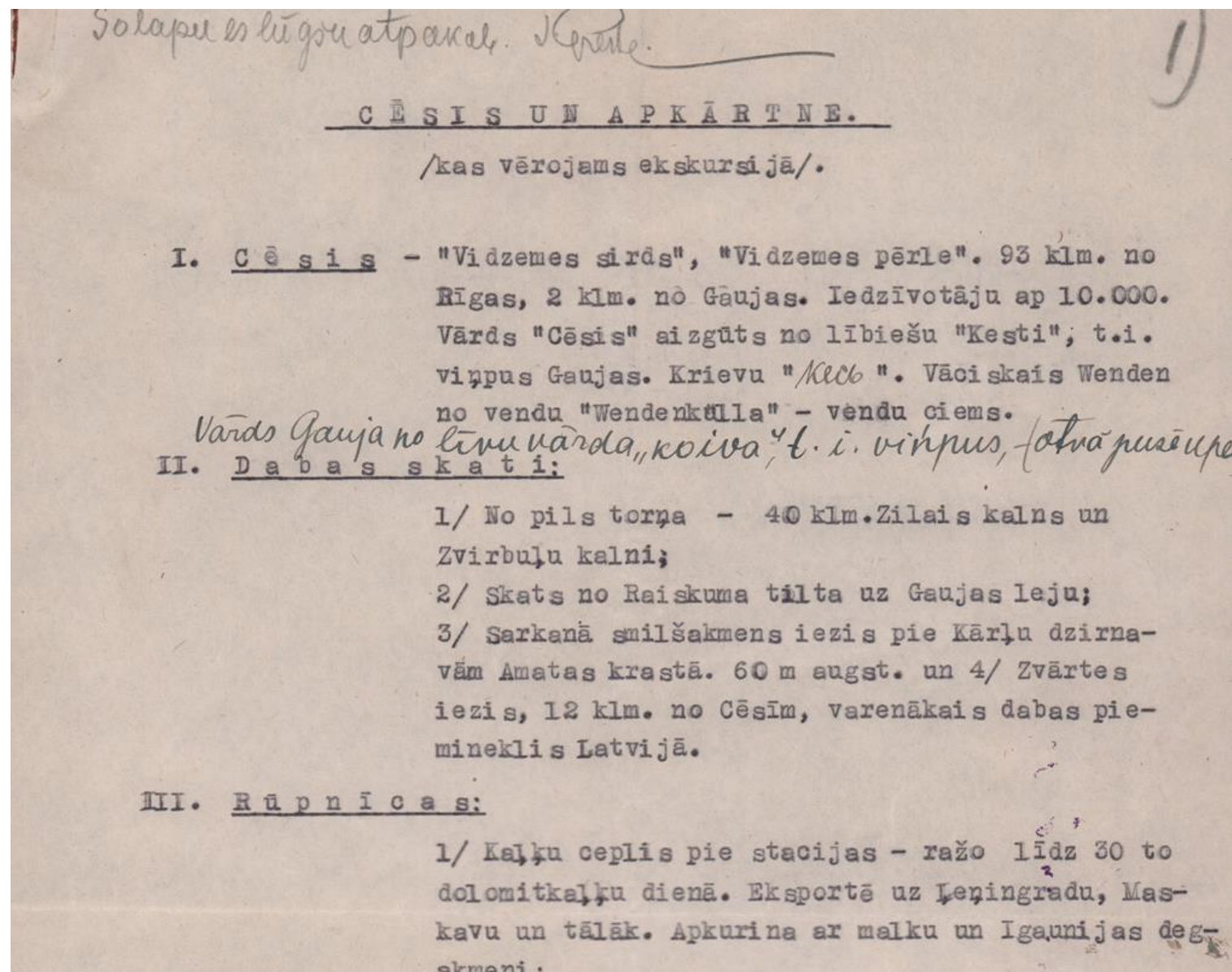
Pēckara gadi

Institūta struktūras
shēma.
LU Muzejs.

J. Grestes plāns ekskursijai uz Cēsīm

Pirmās lapas daļa
LU Muzejs.

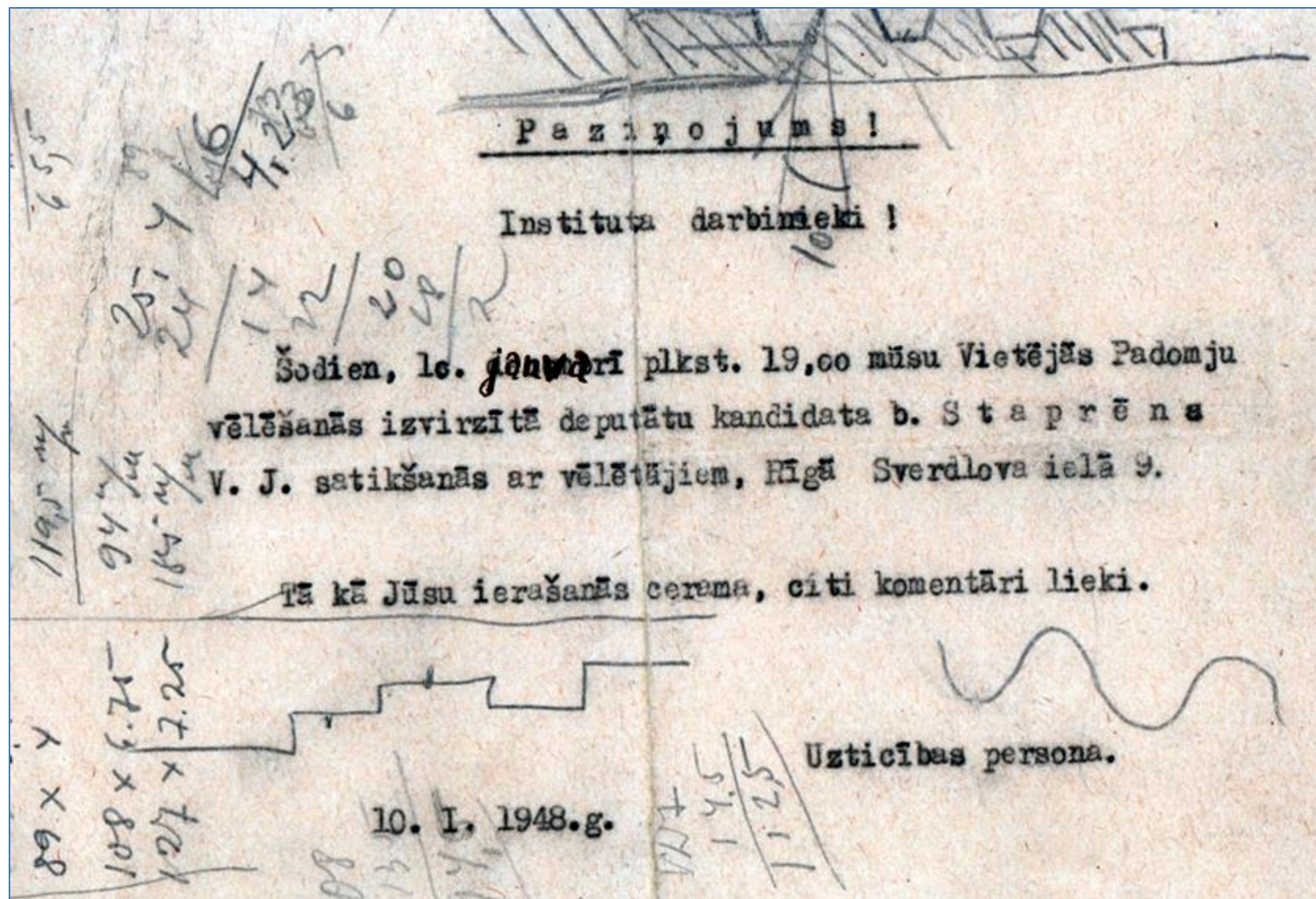
Pēckara gadi

Paziņojums par
sapulci

Paziņojums
izmantots kā
tehnisku
piezīmju papīrs.

«Tā kā Jūsu
ierašanās
cerama, citi
komentāri lieki.
Uzticības
persona.»

LU Muzejs.

Pēckara gadi

Lūgums izsniegt
āmuru ar kātu.

LU Muzejs.

2BPJ noliktavai

Lūdzu izsniegt hidrogeoloģijas sektora
vadītājam b. K. Čukšmanim 1 gab. ģeologa
āmuru ar kātu darba vajadzībām uz
lauku 1946. g. vasaras sezonā.

1946. g. 8. Vg

1 gab. āmuru lūdzu
neierīkta kāta saņemšanai
1946. g. 8. Vg. Čukšmanis

I. Melzbe

sev. k. t.
39.

Z. Lancmaņa manuskripti

LU Muzejs

Z. Lancmanis.
Izvēles metodes mēģinājums
Latvijas Kvartēra kartēšanā. 1 V

Izvēles metode, uzdevumi. Latvijas četrstūrī vācu pētnieki
bicarbo, sarakstas apskatēdē naskas drošas ^{Ka} ~~ka~~ mums būtu
Kartē mēroga 1:25000, kādē, Karte Prusijas ^{vaert} ~~Geologi~~ ^{zā} ~~zā~~ ^{rodoti}
2/ ~~ka~~ ^{ar} ^{šis} mērogs neapmierina prasības, 3/ Karte-

Z. Lancmanis.

Latvijas apsargājamie
dabas pieminekļi.

Pēc aha loģijas ar kultūras piminēkļiem arī dabas piminēkļos
aums jāizceļ divi apstākļi. Zemes dzīves pagātnes lieciniekam jābū
no zināma dabas attīstības posma un tam jānes pēc iespējas vairāk
attiecīgam attīstības posmam raksturīgāko pazīmju. Arī pasargāšar
aums nākās pielietāt līdzīgu mērauklu-kā kultūras piminēkļos ne
visā pilnībā ietvert visus zināmās kultūras pakāpes veidojumus, tā
tas arī dabā. Vairumam no vecā jāpārversās īšļos, lai uz tiem būtu
ta un barība jaunai dzīvei, jaunam attīstības posmam. Mēs varētu te

Zelmars Lancmanis –
ļoti pozitīvi vērtēts
gan kā ģeologs, gan
dabas un kultūras
pieminekļu
aizsardzības aizsācējs
Latvijā.

Publicēta raksta manuskripts

J. Grestes
rokraksts:
Ļoti daudz
pasvītrojumu,
retinājumi.

LU Muzejs

J. Greste

Kopumā akmeņi?

Tādēļ, viņi se iņstāde is, lai uz mums runātu. Bet ja
akmens nēko nesaka, tad viņš ~~izstāda~~^{se} vēlī aizņem vietu.
Šaj's akmens runā skaidri un viegli saprotami, cits
tīncai c'ekst, tā ka vajadzīga dyirdīga aussun redzi-
go acs, lai viņa valodu saprastu.

Šī rindas grib nānt drusku paliģo rināšanu
kārai jaunatnei, tai, kas pētosu aciraugas uz mūsu
zemi kā uz visas labklājības pirmavotu.

Skolai grib kalpot vītrūnā ar apm. 500 iņraktenu
paraugiem un to pāro Frādāšanas produktiem. Šīn

Tērbatas ūdensapgādes dokumenti

Смѣта
устройства
водоснабжения
гор. Юрьева.

25 dubultlapas,
rokraksts,
mašīnraksts.
1908.

LU Muzejs.

Position	Benennung	Anzahl	Im Einzelnen		Im Ganzen	
			Rbl.	Kop.	Rbl.	Kop.
	<u>Wasserverk Dorpat.</u>					
	<u>Kostenanschlag des Hochrohrnetzes.</u>					
1.	Lieferung u. Verlegen der Rohrleitungen, für das Hochrohrnetz bestehend aus eisernen Mühlrohren auf dem festen Gelände mit steilem Gefälle eisenrohren bei den Rohr- kreuzungen über den Embach, u. zwar:					
	Punkts des, Rohrer Trennung					

Vēstule Kara ministram no Brāļu kapu strādniekiem.

«Kapu pārzinis ir vācietis vai vāciešu piekritējs, kas atlaidīs latviešus un Brīvības cīnītājus no darba kapos.»
LU Muzejs.

Augsti Godatam

K A R A M I N I S T R A K U N G A M .

Brāļu kapu strādnieku

Kara invalīds JĀŅA RULĒS, dzīv. Rīga, Česū ielā 23, dz. 3.

Lašpl. Kara Ord. K-ra KĀRĻA BUKAUSA, Rīga, Brāļu kapos,

kara invalīds KĀRĻA RUDZIŠA, Rīga, Zvaigzpu ielā 21, dz. 1.

" " VIĻA LAČA, dzīv. Rīga, Matīsa ielā 86a, dz. 1.

L U G U M S .

Mums ir nācis zināms, ka mirušā Brāļu kapu pārzīņa vieta tiksot pieņemts tagadējais Meža kapu un vēl citu, kopā septiņu, latviešu un vācu draudžu kapu pārzinis L a u n a g s .

Minētais Leunags ir vācietis, vismaz noteikts vāciešu piekritējs, ko pēdējais ir pierādījis ar to vien jau, ka savā laikā atlaida no vietas viņam padotos strādniekus tad, ka tie bija balsojuši par Māras baznīcas nodošanu latviešiem.

Ievērojot augstāki pievesto un vispār minēto L a u n a g s nelabvēlīgo noskaņojumu pret latviešiem un sevišķi bijušiem Latvijas brīvības cīnītājiem, mums ir noteikta parīecība, ka ar Leunaga nākšanu Brāļu kapu pārzīņa vieta, mēs ilggadīgie Brāļu kapu strādnieki un Latvijas atbrīvošanas kauju dalībnieki zaudēsim savu maizes rīcieni, jo agri vai vēl tiksīm no savam tagadējam vietai atleisti, kādēļ pagodināties leipni lūgt Augsti Godāto Ministra kungu, nepieļaut minēto Leunaga pieņemšanu par Brāļu kapu pārzini.

Rulle.

K. Bukaus.

K. Rudziņš

V. Lača

R ī g a, 12. marta 1934. g.

Vēl daži muzeja priekšmeti

LU Muzejs

21.7.37.
L. Godojamais Zulle kungs!
Kupat atkal iņnāk slikti: rīt, ceturtdien, kad
Jūs varētu būt darbnīcā, man jābrauc uz Aizp-
tes apriņķi.

MER Riga
Besetz. Ostgebiete
Personenzug
Pasažieru vilc
Riga Hbf (k. 4)
Rujen
Rūjiena
3. Kl. 3.80 RM
150 km
Riga Hbf (k. 4)
Rūjiena
04011

Norādījumi LPSR Arhitektūras lietu pārvaldei

Domājams, J. Grestes
saglabāta dokumentu kopa
datēta ar 1944.g. 7.sept.
(Rīgu atbrīvoja 13. oktobrī).

АРХИТЕКТУРАС ПĀRVALDE PIE LATVIJAS PSR TAUTAS KOMISĀRU PADOMES
УПРАВЛЕНИЕ ПО ДЕЛАМ АРХИТЕКТУРЫ ПРИ СНК ЛАТВИЙСКОЙ ССР

Rīgā 2. Puza

№ 7/05

7. септ. 1944 г.

В Правовой Отдел
СНК Латвийской ССР

Управлению по делам архитектуры
при СНК Латвийской ССР направляю
на В/законот. Подразд. в Управление
по делам архитектуры при СНК Латвийской
ССР 25 копий проекта постановления не
указанного СНК.

Полностью работам на основе "положения
о Комитете по делам архитектуры при СНК
ССР" и согласован с Комитетом.

В Наказном Управлении
по делам архитектуры
при СНК Латвийской ССР

СНК 14. сеп
27.10.44

печать
неисполнено

103011/1

Veidlapas no PSRS drošības iestādēm

- Pēc V. Grāvīša stāstītā, Stūra mājā 1941. g. vācieši laiduši iekšā, J. Greste tur meklējis ziņas par 1940. g. pazudušo dēlu un tur savācis dažādus, arī NKVD (leTK) kompromitējošus materiālus. V. Grāvītis tos esot noslēpis neatbilstošā mapē.
- Cietuma apsardzes maiņu veidlapa, denunciācijas - nosūdzēšanas ziņojuma veidlapa. Drukāta Rīgā, 50 000 eks.

РАСПИСАНИЕ

Расстановки дежурного наряда „.....“ смены

По плану охраны на „.....“ 19..... г.

Приказ по тюрьме №..... от „.....“ 19..... г.

ание наряда	№№ поста	Назначения в наряд приказом по тюрьме	Изменения
помощник тюремны .	1		
ли	2		

[illegible]

J. Grestes zīmējums.

ZBPI sēde 11.9.40.

LU Muzejs.

Zīmīte

sekretārei(?)

Par to, ka
Greste gul un
līdz 11.00 lūdz
netraucēt.

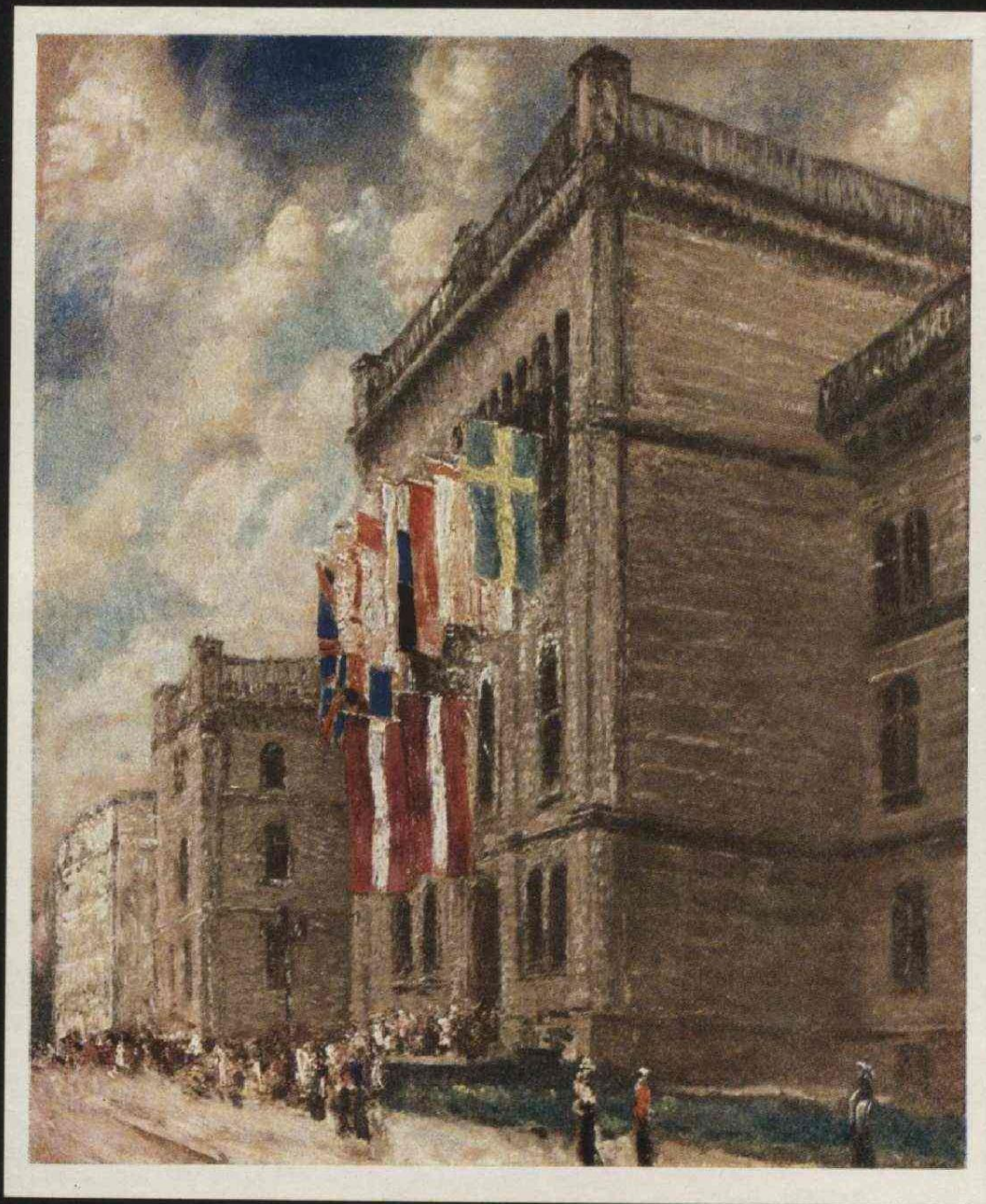
LU Muzejs.

Īstos jēdz! Sonant neiznāca nekāda gulēšana.
Bet auto jāpūnā. Ģeģāp mīgā. Sakat, ka pirms
11 neesmu pūnājams. (Sakat, ka pūnātais, kura patie-
sībā nekādu gatavošanu nepasos).
Cibik, esot nu tik mīla un izpalīdzat. Vai jūs nenā-
kat tēlū nodot sešmīcēi kammīnū un parient
kartīnas.
Kammīnū is pūnāga zeme. Bet ja jums kas
man būtu sakams, padāuzat gū manām dūmēm.
Neevī lū

Secinājumi

- Muzejā glabājas materiāli par Latvijas ģeoloģijas vēsturē svarīgu posmu – Zemes bagātību pētīšanas institūta darbības pirmajiem 10 gadiem,
- Konstatētas daudzas liecības par J. Gresti - izcilu kultūras darbinieku. Manuskripti, piezīmes un citi materiāli.
- Atrodamas liecības arī par citiem institūta darbiniekiem.
- Muzeja materiālu nozīmi palīdz izprast pieejamie J. Grestes un citu autoru raksti.
- Samērā daudz specifisku dokumentu, kas saglabāti ar J. Grestes nodomu un raksturo 20 gs. pirmo pusi – tā notikumus un sadzīvi.

Paldies par
uzmanību!

RĪGAS UNIVERSITĀTE 1937. 16. VIII.